له مەیلی خەیاڵاندنەوە بۆ زمانی بەرهەڵستکاری

تێخوێندنەوەی کتێبی "خەیاڵی زمان"

ئەرێ بۆ زمانی کوردی لە نەبوونی رەخنەی کوردیدا هەمیشە لە خۆی دەپرسێ؟ ئەوەندەی ئەم زمانە کوردییە بە گووتنەوەی ئەو "نەبوون"ەی رەخنە ، چیرۆک و ... هتد، خۆی سەرقاڵکردووە، بۆ هێندە بە جولاندنی هۆکارەکان، یان بەجێهێشتنی ئەو "نەبوون"ەی رەخنە و ژانرەکانی تر سەرقاڵ نابێ، کە دەنگێکە لە گیانی|ماڵی خۆیدا هەیە؟ یان تۆ بڵێی زمانی کوردی لە "خەیاڵ"ی رەخنەدا بێ بەری بێ؟ بەڵام خودی ئەم پرسیارە وەڵام ئامێزەش تووشی گومانمان دەکات، ئەویش: ئەگەر زمانی کوردی لە خەیاڵی رەخنە بێ ئاگایە، ئەی مەیلی سەرقاڵبوونی ئەو زمانە بە پرسیاری بوون و نەبوونی رەخنە و ژانرەکانی دیکە لە کێرا سەرچاوە هەڵدەگرێ؟ گەلۆ کتێبی "خەیاڵی زمان" چتۆ پێشنیازێکمان بۆ تێگەیشتن لە رەخنە ئاراستە دەکا؟

لێرەوە بۆ ئەوەی بۆ دەستەبەر کردنی راڤەیەک بۆ ئەو پرسیارانە سەرێ رێگایەکی دوورمان نەکەوێتە پێش، کتێبی "خەیاڵی زمان"، نووسەر و شاعیر عەبدولموتەلیب عەبدوڵڵا، (بڵاکراوەکانیدەزگا و چاپ و پەخشی سەردەم 2004)، دەبێتە خاکێک بۆ سەفەرێکی هەشتاو و خێرا، تاکو بتوانین بۆ ئەو پرسیارانە سۆراغێک لە سۆراغەلێ، دەستگیر بکەین. وەلێ لێرەدا دەبێ بە خوێنەر بێژم، کە پرسیارگەلێکی وا راڤەیەکی فرەی گەرەکە، کە لەم نووسینەدا بۆ ئەوکاتەم بۆ مەیسەر نابێ. بۆیە ئەم نووسینە، لە روانگەی ئەو کتێبەوە، تەنیا ئەرکی گوزەرێکی خێرایە لە نمایشکردنی ئاراستەی پرسیارەکاندا.
هەڵبەت، موتەلیب لە" خەیاڵی زمانی" خۆیەوە فرە دەق و پرسیارگەلێ بەسەر دەکاتەوە، کە رەنگە بەشێکی گرینگ لە جەستەی زمانی کوردی پێکبێنن. نووسەر بۆ ئەوەی گفتوگۆی "خەیاڵی زمان" لەگەل ئێمەدا مشتوماڵ بکات، سێ بەش دەکاتە بابەت یان پێکهاتەی گفتوگۆیەکەی، وێڕای ئەمەش، دەکرێ "دەروازەیەک" کە لە کتێبەکەدا کەوتۆتە دەرووەی هەر سێ بەشەکان، ئێمە بە ئاکامگیریەک لەم کتێبەدا ناودێری بکەین: موتەلیب لەو دەروازیەدا مەیلی رزگارکردنی زمان لە تێگەیشتنە باوەکان بەرجەستە دەکاتەوە، کە ئەم مەیلەش لە تەواوی کتێبەیدا، لەسەر تەواوی دەقی ئەو چیرۆکانەی بەشی یەکەم و پرسی مێدیای کوردی و مەسەلەی وەرگێران ...، لە بەشی دووەم و تێخوێندنەوەی دەقە شیعرەکانی بەشی سێیەمدا، خۆی بەرجەستە دەکاتەوە. یان ئەو مەیلەی خەیاڵاندنی زمان، کە نووسەری ئەم کتێبە بە "نادیار" ناودێر دەکا، بە هۆی ئەو وزەیەی کە لە ناو خودی خۆیدا هەیە، کە ئەمەش وادەکات لە کردەی ئەفراندندا شوێنکات و بەهای خۆی دامەزرێنێ، چونکە "کاتێک نادیر لە واقیعدا دەخەملێ و بە پرۆسەی بە عەقلبووندا گوزەر دەکات، ئیتر دەبێتە وزەی عەقڵ و بە دیوەکەی دیکەش ئاستەکانی عەقڵ بەرزدەکاتەوە..."(ل13). لەم روانگەیەوە

دەتوانین بڵێین کە خەیاڵ وەک پرۆسەی وزەیەکی نادیار، بۆ ئەوەی خاوەن ژیانێک بێ و مەیلەکانی بە گۆ بێنێ، لە پرۆسەکەیدا خۆی "دەئاوەزێنێ"، لە ئاورز دەخەملێ، تاوکو لە پرۆسەی ئەفراندندا ژیانی خۆی برازەنێتەوە و خودی خۆشی رابگەیەنێ. بەڵام هاوکاتیش موتەلیب نایەوێ پایە و رۆڵی زمان بکاتە سێنتەرێک بۆ ئەو مەیلە وزەدارە، یان ئەو "نادیارە"، لە ئەفراندندا، بەڵکو زمان لەو پرۆسەیەدا، بۆ ئەوەی هەمیشە خۆی بخەملێنێ، خۆی رووبەڕووی داهێنان دەکاتەوە. لێرەدا پرسیارێک خۆی قووتدەکاتەوە، ئەویش: ئەگەر زمان لە ئاگایی خۆیدا هەڵگری گشت پرۆسەکانی وەک کردە و چالاکیەک نەبووایە،چۆن دەمانتوانی پەی بە نادیار بەرین، یان چۆن مەیلەکان، خەیاڵاندنەکان لە شێوە نادیاریەکانیاندا، بە دیارکراو دەکران؟ کتێبی "خەیاڵی زمان"، لە روانگەی فرە دەنگیەکانەوە وەڵامی ئەو پرسیارەمان دەداتەوە،بەمەش دەیەوێ، لە دابەشکردنی رۆڵەکاندا رەوایتیەک بە وەڵامەکانی ببەخشێ، کە دەڵێ: "... کاتێک زمان وەک سێنتەر خۆی بەرجەستە دەکات، هەموو پەیوەندییەکان دەبنە پەیوەندی دیاریکراو و بنبەستوو و لاوەکی، یان بە مانەیەکی تر دیکە خودی سێنتەر ئاراستەکانیان دیاری دەکات و وەزیفەی دیارکیراویان پێ دەبەخشێ، ئەو دیارکردنەش بە دیوەکەی دیکە دەلالەت لە فەرامۆشکردنی پەیوەندییە هەرەمەکیەکان دەکات،..." (ل13). بەهەمەحاڵ، هەڵبژاردنی ئەو روانگەیە بۆ رەچاو کردنی "پەیوەندیەکان" و دەستنیشانکردنی "سێنتەر"، کە رۆڵەکانی تر "دیاریکراو و بنەستوو و لاوەکی..." دەکات، رووبەرووی کۆمەڵێ تێڕوانینمان دەکاتەوە، کە بواری ئەو نووسینە نیە. بەڵام دەکرێ بپرسین: گەلۆ ئەی خودی زمان نیە کە زیاڵەی ئەو نادیارانە، لە ژیانی ئێمەدا پەرژوبڵاو دەکاتەوە؟ ئەی ئەوە زمان نیە کە پرۆسەی ئەفراندن بەرهەمدێنێ و جەستەی رەنگینیان پێدەبەخشێ؟ لێرەدا کە گەر دەمانەوەێ پایەی سێنتەر بە زمان دەبەخشین، مەبەستمان نیە پەوەندییەکانی دیکەش فەرامۆش بکەین، بەڵکو دەمانەوێ ئەو مافە بدەینەوە زمان کە هی خۆیەتی، بەو مانایەی کە خودی زمان لە خۆی دەپرسێ و دواجاریش بەو پرسیارە خەیاڵ و مەیلە نادیارەکانی ئێمە و خودی خۆی بە جوڵە و گۆ دەخات. بە واتایەکی تر، زمان کە ئەو پرسیارە لە خۆی دەکا، ئەوکاتە پەیوەندی، مەیل و خەیاڵە متبووەکانی ئێمە بانگهێشتن دەکات. بۆیر لێرەڕا واتای "سێنتەر"، نابێتە دیاریکردنی ئاراستەکانی خەیاڵ، بەڵکو دەبێە کۆمەکی کاریان.

بەڵام هاوکاتیش ئەو کتێبە، دەسنیشانکردنێکی تر، یان رەهەندێکی تر بە زمان دەبەخشێ، ئەویش "بەرهەڵستکاری"ە. کەچی ئەو چەمکە لە کتێبی ناوبراو رەهەندێکی تر بەخۆوە دەگرێ، "خەیاڵی زامان" بەرهەمهێنەریەتی. بۆ ئەوەی ئەو واتایە تازەیەی بەرهەڵستکاری لە واتا باوەکەی جودا بکەینەوە، موتەلیب لە ئەتمۆسفێرێکی جۆشدارەوە رەهەندە تازەکەی بەرهاڵستکاریمان بۆ راڤە دەکات. نووسەر ئەو راڤە کردنەی خەیاڵی زمان لە دوو خاڵدا چڕ دەکاتەوە: "یەکەمیان دووبارە بونیادنانەوەیە، کە راستەخۆ بە ئەزموون و یادوەرییەوە بەندە، هەمیشە دەکەوێتە سەر راستکردنەوە، دووەمیان تەقینەوەی زمان بەرێوەی دەبا و

راستەوخۆ بە چەمکی بەرهەڵستکارییەوە دەلکێ و لە چێژی وێناکردندا خۆی هەڵدەگرێتەوە، یەکەمیان بە خەیاڵی نووسەرەوە بەندە، دووەمیان بە خەیاڵی زمانەوە". (ل18) بۆیە بەو روانگەیە زمان لەگەڵ دەقەکانی ئەو کتێبە دەدوێ. بە واتایەکی تر، ئەو روانگەیە دەبێتە ئاماژەیەک بۆ تێخوێندنەوە و بەرهەمهێنانەوەی دەق و پرسیارەکانی ناو ئەو کتێبە.

لە بەشی یەکەمدا، نووسەر بە خوێندنەوەی "بەهەشتی ئەوبەر پردەکە"، کە نوڤیلێتێکی رێبوار رەحیمە، "چەمکی ونبوون" لە یادەوەری چیرۆکی کوردی، یان وەک کۆنتێکستێک لە چیرۆکی کوردیدا تاووتۆ دەکات. لەم روانگەیەوە موتەلیب بەدوای خەیاڵێکە کە لە پرۆسەی چیرۆکی کوردیدا، ئێستایەک لە دابڕان دەستنیشان بکا. دواجار ئەو خوێندنەوەیە بە دۆزینەوەی خاکێک بە چیرۆکی "بەهەشتی ئەوبەر پردەکە"، رێگایەک بۆ مەیلی خەیاڵاندنی سەفەری دابڕان لەبەردەم زمانی کوردی پێشنیاز دەکا. بە واتایەکی تر بە دیدی ئەو کتێبە، چیرۆکی ناوبراو سەرەتایەکی تر، یان ئەزموونێکی تر لە چیرۆکی کوردیدا بەرجەستە دەکاتەوە. لەوەش دوورتر، لەم کتێبەدا زمانی کوردی خۆی بە سەرقاڵکردنی پرسیار لە "نەبوون"ی وزەی خۆی سەرقاڵ ناکات، بەڵکو لە جێگەی ئەمە بازنەی پرسیارە چەقگیرەکان جێدەهێڵێ و لەگەڵ جولە و ئاراستەکان بەرەو پرسیارە تازە و ژیانە تازەکان ... هتد، بەلەدیمان دەکات. کەواتە بە روانگەی ئەو کتێبە، "بەهەشتی ئەوبەر پردەکە"، دەبێتە ئاسۆیەکی تازە لە چیرۆکی کوردیدا. یان بە وتەی نووسەر: "... بە شێوەی تەکنیکی گێڕانەوەی نوێ و مۆنۆلۆژی گونجاو هەوڵدەدات کاتی رابردوو لە دووتۆیی کاتی ئێستا بچووک بکاتەوە.... دەشێ "رێبوار" راستەوخۆ پەیوەندی بەو خەونەشەوە هەبێت و لەوێوە بۆ پێکهاتەکانی دیکەی دەق خۆی دژ بکاتەوە...". (ل32)
لێرەوە ئەوەی کە دەمانەوێ رایبگەیەنین، کە ئیتر زمانی کوردی بازنەی پرسیار لە نەبوونی مەیلی خەیاڵی جولاو ئەفرێنەر بەجێدەهێڵێ و بۆ گفتوگۆ کردن لەسەر ئەو ئاسۆیە تازەی چیرۆکی کوردی بانگهێشتنمان دەکات.

بەڵام پرسیارێک لێرەدا بۆ مەزەندە کردنێکی ئاوەڵا خۆی قووتدەکاتەوە، ئەویش: ئاخۆ ئەو تەرزە شێوازە چیرۆکانە بەرهەمی "خەیاڵی زمان"ی کوردین، یان لە بونیاتەکانی دەرکی ئەو زمانە کوردیە دەستەوا کراوە؟ لێرەدا پەم وایە ئەمڕۆ گفتو گۆ کردن لەسەر گواستنەوەی ئەو هەموو بیرۆکە و شێوازانەی کە خەیاڵی زمانی کوردی سەرقاڵکردووە، (رەنگە هەر تەنیا بەلای منەوە وابێ، یان؟) جێگەی سەرنجە. ئەمەش نەک بەو مانایەی کە من دژی دۆستایەتی دەستەوایی و ئاڵوگۆڕی زمانی کوردی بم لەگەڵ دەرەوەی خۆیدا، بەڵکو مەبەستم ئەوەیە، کە ئەو زمانەی کوردی چەندێک چالاک و بەشدارە لەو پرسیارەدا. بەهەمەحاڵ.

وێرای خوێندنەوەی چیرۆکی ناوبراو، ئەو بەشە سێ دەقی تر دەکاتە خاکی تێخوێندنەوەکانی، ئەمانیش: رۆمانی"تەونی جاڵجاڵۆکە"ی حەکیم کاکە وەیس، رۆمانی "چناری شیر"ی جەبار جەمال غەریب و رۆمانی "نەخۆشە ئینگلیزەکە"ی مایکل ئۆنداتشیە.
هەرچەندە رەنگە هەڵبژاردنی ئەو رۆمانەی دوایی بۆ ئێمە جێگەی پرسیار بێ، کە لەناو ئەو کتێبەدا بۆ تەنیا ئەو دەقە بیانییە، یان ئاخۆ گەر ئەو کتێبە تەرخان بێ بۆ پرسی رەخنە و کێشەی ئەفراندنی کوردی، وێرای نەبوونی ئەو رۆمانە بە کوردی، چ مەبەستێک هەیە لەمدیوی ئەو هەڵبژاردنە؟ هەڵبەت مانای ئەوە نیە هەبوونی ئەو رۆمانە بیانیە کێشەیەکی گەورە بێ لە پرۆسەی گفتوگۆیەکانی ئەو کتێبەدا، بەڵکو کێشەکە لێرەدا بەندە بەە مەیلەی زمانی کوردی، کە من|ئێمە خۆمان پێ سەرقاڵکردووە.
لە خێندنەوەی ئەو سێ دەقەدا، موتەلیب روانگە و رەهەندە رەخنەییەکانی خۆی تاقیدەکاتەوە. هەروەک مەبەستمان بوو ئاماژە بەوە بکەین، کە "خەیاڵی زمان" هەر لە دەستپێکی کتێبەکەدا تا دەگاتە چاوپێکەوتنەکەی نەوزاد ئەحمەد ئەسوەد لەگەڵ نووسەری ئەو کتێبە، سەرقاڵە بە گرفتی و پرسی دیار و نادیار، هاوکاتیش بەهای خەیاڵ لە پرۆسە و چالاکیاکانیدا بۆ دۆزینەوە و بەرهەمهێنانی ئەفراندن. بەڵام ئامادە بوونی چەمکگەلێکی وەک "ناشعور، چەپێنراو، پاڵنەر، ئاگایی و نائاگایی"، وامانلێدەکا هەمیشە تێوری دەروونناسی فرۆید و دەروونشیکاری لە زەینمان بگرین. لێرەدا دیسانەوە نیاز لە جەختکردنەوەی ئەو ئاماژەیە، مانای بەدحاڵی بوون نیە، بەڵکو فرەوانکردنی ئاراستەکانی مەیلی زمانە بۆ بەرزەفتکردنی بنەچەکەی پرسیارە فرەکانی. رەواشە ئەوەمان لە بیر بێ کە نووسەر لە پرۆسەی جڵەوکردنی ئەو چەمکگەلە ناوبراوانەدا خەیاڵی زمانی خۆی، زمانی تێخێندنەوەکانی رەنگین و چالاک دەکا، بە واتایەکی تر بە بەکارهێنانی ئەو چەمکگەلە، خەیاڵی زمانی کوردی بە بەشداریکردن دەخەملێنێ، لێرەدا دەتوانین ئاماژە بە دەستەواژەی "بەرهەڵستکاری" بکەین، کە لە زمانی کوردیدا مانایەکی سیاسی و یەک رەهەندی هەیە، بەڵام لە کتێبی "خەیاڵی زمان"دا رەهەندی جوانناسی و ئەفراندن وەردەگرێت. کەچی لە دیوەکەی تریدا، دیسان بۆ ئەو چەمکانە روانگەیەکی دیاریکراو ئامادەیە، کە گوتمان دەروونناسی و فرۆیدزمە.
بەشی دەووەمی کتێبی ناوبراو پرسی مێدیای کوردی، وەرگێڕان و کێشەی مۆدێرنیتەو پۆستمۆدەرنیتە لە کۆمەڵگای کوردیدا راڤە دەکات. رەنگە ئەو بەشە بە چێژترین باس بێ بۆ ئەمرۆی پانتایی رۆشنبیریی کوردی، چونکە ئەو سێ بابەتە، هەم چالاکترین بەشن لە ئەرکی خەیاڵی زمانی کوردی و ، هەمیش گرفتێکی هەنووکەیی باری رۆناکبیریمانن. وێرای ئەمەش مێدیای کوردی ئەمرۆ بە کێشەکانی خۆیەوە تەواوی جولەی زمانی کوردی داگیر کردووە. لێرەوە بە هۆی باڵادەستی و فۆرمە سواوەکەی مێدیای کوردی، باری رۆشنبیریی کورد و زمانەکەی کردۆتە شێوەی رۆژنامەگەریی. کە ئەمەش بەرهەمهێنانی رۆشنبیرییەکی فۆرمی و رووکەشانەیە، کە خەیاڵ یان مەیلی زمان سست و بێ چێژ دەکا. لە هەمان

کاتیشدا، میدیای کوردی، لێرە مەبەستمان تەلەڤیزیۆن و رۆژنامە و ئامرەزەکانی بینینە، بەو میتودە رووکەشانە، کە تەکنیک بەرهەمهێنەریەتی، دیمەنەکانی مۆدێرنیتە و پۆستەکەی نمایشدەکات. هەر بۆیە لەو بەشەدا پەیوەندیەکی دیالێکتیکی هەیە لە نێوان هەرسێ بابەتەی ئەو بەشەدا، ئەویش ئەوەیە کە میدیا رۆلێکی گرینگ دەگێڕی لە چۆنایەتی نمایشکردنی ئەو مۆدێنیتەدا، هەروا بە هەرمێن بوونی وەرگێڕانیش لەمرۆی پانتایی رۆشنبیریی کوردیدا، کە مخابن زۆریان بێ بەرنامە و جەلەبین، دیسان پەیوەستدارە بە میدیا و کاریگەرییەکانی مۆدێنیتە و پۆستەکەی.

دەقی شیعر مەکۆی گفتوگۆی بەشی سێیەمی ئەو کتێبەیە. لەو بەشەدا گفتوگۆ نووسەر لەگەڵ دەقی "تازە درەنگە بۆ سەیرکردنی خۆرئاوە" کاکڵەی تەواوی ئەو بەشە بەرجەستە دەکاتەوە. بە تایبەتی ئامادە بوونی خودی دەقەکە، یان هەردوو لایەن لە گفتوگۆیەکەدا، خوێنەر داوەتدەکا بۆ بەشداریکردنی هەردوو دونیای زماندا، هاوکاتیش خوێنەر دەتوانێ بە ئازادی خەیالێکی تر و داهێنانێکی تر ببەخشێتە هەردوو دەق. ماوەتەوە بە هێمنی بڵێم، خۆزگە لە داهاتوودا موتەلیب لە بەکارهێنانی وشەگەلێکی عارەبی وەک "نەزعە، ئیبداع، تەعبیر، سیاق، شعور، فەراغ، مومارەسە... هتد" وازی دەهێنا، چونکە ئەو وشەگەلە نەک لەبەر ئەوەی تەنیا عەرەبیە بۆیە لەسەریان دەوەستین، بەڵکو ئاهەنگی گفتوگۆ کردن و چێژی بیستن و گوتن لە بەکارهێنانی زمان لاسەنگ دەکا، کە ئەمەش کێشەیەکە لە میدیای کوردی و زمانی ئێمەدا. هاوکاتیش لە پانتایی کتێبەکەدا زۆر جار وشەگەلی کوردی کە هاومانی ئەو وشەگەلەی عەرەبیە بەکار هێنراون، کە ئەمەش جۆرێک لە لێکدژی لە تێگەیشتنی مانا دروست دەکات. بەهەمەحاڵ، لە زۆرینەی دەقی کوردیدا ئەو لاسەنگیە لە بەکارهێنانی چەمکگەل و پەیڤەکان بەدیدەکرێ.

ئەوەی کە جێگە سەرنجە، کە نووسەر پێی وایە شیعری "کلاسیک"ی کوردی، یان نالی و مەحوی و ... هتد، بە شێوە و هونەرەکانیانەوە "دەچێتە خزمەتی روئیایی عەرەبی و زمانی عەرەبی و بونادی هونەری و رەگەزەکانی ئەو بونیادەوە، لە بری ئەوەی بچێتە خزمەتی بەرفرەوانکردنی زمان و روئیای کوردییەوە..." (ل198). ئەوە راڤەیەکی وروژێنەرە، چونکە ئەوکاتە دەتوانین بڵێین، کە تەواوی شیعری مۆدێرنی عەرەبی و کوردی خزمەتی زمانی ئەورووپی دەکەن. لەوەش زیاتر تەواوی تیۆری و میتودەکانی ئەو کتێبە لە یادەوەری زمانی کوردیدا بێبەشن. دواجاریش ئەو راڤەیەی نووسەر، وێڕای گرفتەکانی، بەڵام جێگەی گفتوگۆ کردنە، کە لە لایەکەوە، هەم پەرادۆکسێک لە روانگەی نووسەر بەرهەمدێنێ و، لە لایەکی تریشەوە، هەمیش دەکرێ لە بری سەرقاڵبوونی زمانی کوردی بە پرسیارە گوتراوەکانی، ئاسۆیەکی تر بۆ خەیاڵی زمانی کوردی ئاوەڵا بکاتەوە.

رەنگە بێ سود نەبێ گەر لە خەیاڵی زمانی کوردی بپرسین، کە تەواوی شیعری فۆلکلۆری کوردی و ئاهەنگی کوردی لە وەزن و قافییە و ... هتد پێکهاتوون، کە ئەمەش سروشتی

خودی ژیان و پێداویستیەکانی رۆحی کوردی بەرهەمی هێناو بوون؟ هەروا، ئەی بەر لە بوونی شیعری کلاسیکی عەرەبی، هۆنراوە lyrik ی گرێکی وەک سەرچاوەیەکی کۆنینە نەبوو بە شێواز بۆ تەواوی شیعری ئەورپایی؟ بە دیوێکی تر ناکرێ بڵێین شیعری خانی نالی و مەحوی و مەولەوی و... هتد، رێچکە هەڵگری شیعری دەڤۆکی و فۆلکلۆری کوردین؟ دەکرێ بڕێکی زۆر لەو پرسیارگەلە جێگەی گفتوگۆی ئێمە بێ، وەلێ ئەو نووسینە، بەهۆی بێکاتی، بواری هەناسەیەکی درێژ مەیسەر ناکات.

کۆتایی ئەو کتێبە بە چاوپێکەوتنەکەی خۆی کۆتایی دێت، کە دەکرێ بێژین بۆچوونەکانی موتەلیب، دەبێتە کۆکردنەوە و نمایشکردنی تەواوی ئەو بیرۆکە و پرسیارانەی کە لە سەفەری کتێبەکەیدا، لە گفتوگۆیەکانی لەگەڵ دەقەکاندا پیادەی کردوون. بە دیوێکی تریش ئەو چاوپێکەوتنە بەرجەستەکردنەوەی مەیلی خەیاڵی زمانە لە دۆزینەوەی ئاسۆیەکانی ئەفراندن پرسیارەکان، کە خودی ئەو مەیلە لە رێگەی ئاخێوەر زمان، نووسەری ئەو کتێبە، ویستی بەرهەڵستکاری خۆی رادەگەیەنێ، بۆ ئەوەی لە سەرقاڵبوون بە پرسیاری "نەبوون"ەوە، بۆ سۆراخی ئەفراندن، بەرەو جیهانی توناوتوون سەفەر بکات.

20040926
سوید-ستۆکهۆلم